Lietas arhīva Nr. CA-0093-21/12
ECLI:LV:VAT:2021:0412.C71154419.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2021.gada 12.aprīlī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnese Z.Cera, tiesnese S.Bakmane, tiesnesis A.Bukavs,

izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 15.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ 2019.gada 31.janvāri tiesā cēlis prasību pret /pers. B/ (1.sēj.4.-9.lpp.), lūdzot: konstatēt juridiskus faktus, ka: 1) /pers. A/ bija individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīva /Nosaukums A/ biedrs; 2) kooperatīvam /Nosaukums A/ piederēja garāža Nr.19, /adrese/; 3) kooperatīvs /Nosaukums A/ 1991.gadā likvidējās; 4) kooperatīvs /Nosaukums A/ 1991.gadā nodeva tam piederošo garāžu Nr.19 kooperatīva biedram /pers. A/ valdījumā un īpašumā. Prasībā lūgts atzīt /pers. A/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - garāžu Nr.19, kadastra apzīmējums /numurs A/, /adrese/, būves kadastra apzīmējums /numurs B/; piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam tiesāšanās izdevumus to faktiskajā apmērā.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1., 3., 994., 998., 999., 1006., 1007., 1013., 1018., 1021., 1024., 1030., 1060.pantu, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 16.pantu.

Prasības pieteikums pamatots uz šādiem apsvērumiem.

Ar Madonas rajona Darbaļaužu deputātu padomes Izpildu komitejas (DDP IK) 1975.gada jūnija lēmumu Nr.96 "Par garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīvu /Nosaukums B/ un "/Nosaukums A/ statūtu reģistrēšanu" reģistrēti individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīva /Nosaukums A/ statūti, apstiprināta garāžu kooperatīva valde un revīzijas komisija. Garāžu kooperatīvs nodibināts ar reģistrācijas brīdi atbilstoši likumam "Par kooperāciju PSR".

Madonas pilsētas DDP IK saskaņā ar 1975.gada 23.oktobra lēmumu Nr.64 iedalījusi garāžu kooperatīvam /Nosaukums A/ apbūves zemesgabalu /adrese 01/(ar Madonas pilsētas Tautas deputātu padomes 1990.gada 26.aprīļa lēmumu /adrese 01/ pārdēvēta par /adrese 02/) 2500 m^2 platībā, bet ar 1985.gada 29.oktobra lēmumu Nr.57 piešķīrusi garāžu kooperatīvam /Nosaukums A/ papildu zemesgabalu garāžu celtniecībai 1500 m^2 platībā. Individuālo garāžu piesaistes projekta dokumentācija izstrādāta, pamatojoties uz individuālo garāžu kooperatīva /Nosaukums A/ 1976.gada 24.maija pasūtījumu Nr.17. Garāžu kooperatīvs /Nosaukums A/ garāžu celtniecību veicis laika posmā no 1975.gada un darbojies līdz 1991.gadam, kad sakarā ar izmaiņām normatīvos aktos nolemts veikt kooperatīva likvidāciju.

Garāžu celtniecība notikusi saskaņā ar tajā laikā spēkā esošiem normatīvajiem aktiem un spēkā esošo teritoriālo plānojumu, ko apliecina prasības pieteikumā norādītās un lietai pievienotās izziņas.

Prasītājam lietošanā esošā garāža /adrese/, atrodas uz atbildētājai piederošā zemes gabala/Nosaukums 01/

No atbildētājai piederošā zemesgabala /Nosaukums 01/ zemesgrāmatu nodalījuma redzams, ka uz atbildētājai piederošās zemes atrodas citām personām piederošas ēkas.

Prasītājs bija kooperatīva biedrs. Prasītājs kooperatīvā /Nosaukums A/ iestājās 1978.gadā un ap 1979.gadu uzcēla garāžu saskaņā ar tipveida projektu. Garāžas celtniecību kooperatīvs veica saimnieciskā kārtā, piedaloties pašam prasītājam.

[2] Atbildētāja /pers.B/par prasību iesniegusi rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasība ir noraidāma.

[3] Ar Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 15.decembra spriedumu prasība apmierināta.

Tiesa nospriedusi: konstatēt juridiskus faktus, ka: 1) /pers. A/ bija individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīva /Nosaukums A/ biedrs; 2) individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīvam /Nosaukums A/ piederēja garāža Nr.19, /adrese/; 3) individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīvs /Nosaukums A/ 1991.gadā likvidējās; 4) individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīvs /Nosaukums A/ 1991.gadā likvidējoties nodeva tam piederošo garāžu Nr.19 kooperatīva biedram /pers. A/ valdījumā un īpašumā. Tiesa atzinusi /pers. A/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - garāžu Nr.19, kadastra apzīmējums /numurs A/, /adrese/, kas atrodas būvē ar kadastra apzīmējumu /numurs B/. Tiesa piedzinusi no atbildētājas par labu prasītājam ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR; atbrīvot daļēji atbildētāju no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos, piedzīt no atbildētājas par labu valstij valsts nodevu 11,44 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 112,49 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Uz atbildētājai piederošā zemes gabala 10622 m^2 platībā atrodas padomju varas gados celtas būves - garāžas, tai skaitā būve ar kadastra apzīmējumu /numurs B/, tajā skaitā garāža Nr.19, kas atrodas /adrese/, uz kuru prasītājs lūdz atzīt viņam īpašuma tiesības.

Prasītā garāža Nr.19, /adrese/, ir privāta īpašuma priekšmets, ko var iegūt ar ieilgumu. Lietā ir iegūti pierādījumi, kas pamato

ieilguma tiesisko pamatu, kas atbilstoši Civillikuma 1007.panta 2.punktam ir tiesisks darījums, kura mērķis ir atdot citam īpašumu, kas pats par sevi ir viens no atvasinātiem īpašuma iegūšanas veidiem.

Formas un procedūras trūkumi, īpašuma tiesību pierādošu dokumentu iztrūkums radījis situāciju, ka likumīga būves uzbūvēšana, ko veicis kooperatīvs, tam likvidējoties, nav nodrošinājusi tūlītēju īpašuma tiesību pāreju un situāciju, ka prasītājam nav iespējams īpašumu reģistrēt zemesgrāmatā uz sava vārda.

Ir pierādīts garāžu kooperatīva /Nosaukums A/ dibināšanas fakts, tā darbošanās vairāku gadu garumā pēc tā dibināšanas, kooperatīva /Nosaukums A/ darbības izbeigšana, likvidēšanās 1991.gadā.

Nav šaubu, ka strīdus garāža Nr.19 likumīgi uzbūvēta līdz 1985.gadam uz Madonas pilsētas TDP IK lietošanā piešķirtas zemes.

Tā kā garāžu kooperatīvs /Nosaukums A/ likumīgi nodibināts un darbojies, nav šaubu, ka tā īpašumā varēja atrasties būve - garāža, kuras celtniecība bija garāžu kooperatīva dibināšanas un darbības mērķis.

Ir pamats konstatēt ka individuālo automašīnu īpašnieku garāžu celtniecības un ekspluatācijas kooperatīvs /Nosaukums A/ 1991.gadā likvidējoties, nodeva tam piederošās garāžas kooperatīva biedriem valdījumā un īpašumā.

Tiesa atzīst par pierādītu prasītāja apgalvoto, ka viņš bija individuālo automašīnu īpašnieku garāžu kooperatīva /Nosaukums A/ biedrs.

Prasītājs ir pierādījis savas īpašuma tiesības uz strīdus garāžu, kas atzīstama par patstāvīgu īpašuma objektu, kamdēļ viņa prasība apmierināma.

Prasītājs atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta nosacījumiem ir pierādījis visus likumā noteiktos priekšnosacījumus nekustamā īpašuma iegūšanai ar ieilgumu.

[3.2] Tiesas izdevumu atlīdzināšanas kārtība ir reglamentēta Civilprocesa likuma 41. un 42.pantā.

Ar 2019.gada 13.februāra lēmumu prasītājs atbrīvots no valsts nodevas samaksas par prasības iesniegšanu pirmās instances tiesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta nosacījumiem tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasība celta par īpašuma tiesību atzīšanu uz garāžu, kuras kadastrālā vērtība ir 763 EUR. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 9.punktu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu - valsts nodevas apmērs ir 114,45 EUR.

Izvērtējot atbildētājas lūguma pamatojumu kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem par atbildētājas mantisko stāvokli, tiesa konstatē pamatu atbildētājas daļējai atbrīvošanai no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Tiesa ir izvērtējusi Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju par /pers. B/ ienākumiem kopsakarā ar atbildētājas norādīto apstākli, ka dažādu tiesu instanču lietvedībā atrodas ievērojams civillietu skaits, kurās /pers. B/ ir prasītājas vai atbildētājas statusā, šis apstāklis saistāms ar atbildētājas spēju nomaksāt tiesas izdevumus.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta ceturto atbildētāja ir daļēji atbrīvojama no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, atbrīvojot atbildētāju no 90 % maksājamās valsts nodevas apmēra. Pilnīgi apmierinot prasību, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, 42.panta pirmo daļu, no atbildētājas valsts labā piedzenama valsts nodeva 11,44 EUR.

Prasītājs nomaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR apmērā (1.sēj.89.lpp.). Minētā summa piedzenama no atbildētājas par labu prasītājam, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu.

Ar 2019.gada 27.augusta lēmumu atbildētāja daļēji atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, atbrīvojot atbildētāju no kancelejas nodevas samaksas valsts ienākumos par 20 liecinieku uzaicināšanu. Lai arī prasība tiek pilnībā apmierināta, šo summu nav pamata piedzīt no atbildētājas, to saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta ceturto daļu uzņemas valsts.

Prasītāja samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pilnībā nenosedz ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu faktisko apmēru, kas saskaņā ar lietas 3.sējumā esošo uzziņu par ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem, sastāda 115,69 EUR. Starpība starp prasītāja nomaksāto summu faktiskajiem izdevumiem piedzenama ir 112,49 EUR apmērā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 39. un 42.pantu.

[4] Atbildētāja /pers.B/par spriedumu iesniegusi apelācijas sūdzību (3.sēj.54.-56.lpp.), lūdzot atcelt spriedumu daļā par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

Tiesa uz nepatiesu liecību pamata konstatē garāžu lietotāju prasītos juridiskos faktus, savukārt, šie juridiskie fakti ir par pamatu īpašuma tiesību uz garāžu atzīšanai garāžu lietotājiem un tiesāšanās izdevumu piedziņai no /pers. B/. Atbildētāja ir spiesta būt par prasītāju/ atbildētāju, neesot nekādas prettiesiskas, vainojamas rīcības izdarītāja.

/pers. B/ nav vainojama pie tā, ka garāžu lietotāji 22 gadus, līdz 1997.gadā /pers. B/ atguva savu vectēva īpašumu, nesakārtoja savas īpašumtiesības - nenodeva ekspluatācijā garāžas, nepieprasīja zemi, utt., ņemot, vērā ka starp garāžu lietotājiem ir ļoti daudz cilvēku ar juridiskām zināšanām. Tieši prasītāja vaina ir viņa īpašumtiesību savlaicīgā un pienācīgā nesakārtošanā, tādēļ prasītājam pašam būtu jāuzņemas visi ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, nevis jārada atbildētājai zaudējumi, kā rezultāta atbildētāja zaudē savu vienīgo īpašumu, jo atbildētājai šādu līdzekļu nav.

Juridiskajā literatūrā ar jēdzienu "atbildētājs" tiek saprasta "persona civilprocesā, pret ko prasītājs vērš savu prasību" (*Švābe A., Būmanis A., Dišlers K. Latviešu konversācijas vārdnīca. Pirmais sējums. Rīga, 127-1928.- 1031.lpp.*)

Tāpat arī tiek norādīts, ka atbildētājs ir puse, kas tiek uzskatīta par atbildīgu (vainojamu) otras puses tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārumā.

Līdz ar to atbildētājs, ja nevēlas procesu zaudēt, ir spiests aizstāvēties pret celto prasību.

Prasības tiesvedības jēga un būtība tomēr, galvenokārt, izpaužas prasītāja celtās pretenzijās pret atbildētāju, norādot, kā tieši atbildētājs ir veicis un ir vainojams prasītāja tiesību vai likumīgo interešu aizskārumā (*Līcis A. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Rīga, 2003., 25.lpp.*).

No lietas materiāliem nav secināms, kā tieši atbildētāja aizskar un ir vainojama prasītāja tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārumā.

Tiesas izdevumu piedziņa no atbildētājas ir pretrunā ar Civillikuma 1.pantu. Arī Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 31.janvāra lēmumā lietā Nr.SKA-76/2007 9.punktā ir atzinis, ka procesuālo normu ievērošana nav pašmērķis. Katra procesuālā norma ir radīta, lai nodrošinātu kāda lietderīga mērķa sasniegšanu.

Puse, kura zaudējusi procesā, atzīstama par tādu, kas nepamatoti izvairījusies no citas personas tiesību ievērošanas un izraisījusi nepieciešamību griezties tiesā (*Civilprocesa likuma komentāri I.daļa. K.Torgāns. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011*).

Šāds lietas rezultāts ir pretrunā ar vispārēju tiesību principu, ka personai ir pienākums ciest zaudējumus tikai par savu un tikai par prettiesisku rīcību.

[5] Atzīstot, ka ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, kā arī pamatojoties uz 2020.gada 6.novembra Ministru kabineta rīkojuma Nr.655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" 5.19.1.punktu tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par to laikus informējot lietas dalībniekus un nosakot termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālu lūgumu iesniegšanai.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, iepazinusies ar lietas materiāliem, izvērtējusi pierādījumus lietā, uzskata, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un no atbildētājas ir piedzenami tiesas izdevumi prasītāja un valsts labā.

[7] Civilprocesa likuma 203.panta otrā daļa noteic, ka gadījumā, ja spriedums pārsūdzēts kādā daļā, tā nepārsūdzētajā daļā spriedums stājas spēkā, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai. Tā kā puses nav pārsūdzējušas Vidzemes rajona tiesas spriedumu daļā, kurā tiesa apmierinājusi /pers. A/ prasību par juridisku faktu konstatēšanu un īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu - garāžu Nr.19, /adrese/, spriedums šajā daļā stājies likumīgā spēkā un tiesa apelācijas kārtībā šos prasījumus neskata.

[8] Valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, par kuru piedziņas pamatotību ir strīds, ir tiesas izdevumi (Civilprocesa likuma 33.panta otrā daļa), kuru atlīdzināšanas kārtību un apmēru pusei, kuras labā taisīts spriedums, regulē Civilprocesa likuma 41.pants, bet valsts labā - Civilprocesa likuma 42.pants.

[9] Pirmās instances tiesa pamatojoties uz Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 9.punktu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu noteikusi maksājamās valsts nodevas apmēru 114,45 EUR. Tiesa, ņemot vērā atbildētājas lūgumu atbrīvot no atsevišķa tiesu izdevuma veida - valsts nodevas samaksas atbildētājas mantiskā stāvokļa dēļ (1.sēj.159.lpp.), daļēji - 90 procentu apmērā atbrīvojusi viņu no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos, nosakot maksājamās valsts nodevas apmēru 11,44 EUR. Ņemot vērā, ka ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 13.februāra lēmumu /pers. A/ atbrīvots no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos par prasības iesniegšanu (1.sēj.81.lpp.), valsts nodeva pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem, apmierinot prasību, piedzīta no atbildētājas.

[9.1] Tiesa arī konstatējusi, ka kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 115,69 EUR.

Tā kā /pers. A/ samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR (1.sēj.89.lpp.), pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 112,49 EUR, no kuru samaksas atbildētāja nebija lūgusi atbrīvot, piedzīti no atbildētājas valsts labā.

[9.2] Tā kā prasība apmierināta, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta nosacījumiem, prasītāja samaksātie tiesas izdevumi - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,20 EUR piedzīti no atbildētājas prasītāja labā.

[10] Nav strīda, ka pirmās instances tiesa pareizi aprēķinājusi iepriekš nesamaksāto tiesas izdevumu apmēru. Apelācijas instancē ir strīds par to, vai no atbildētājas prasītāja un valsts labā piedzenami šie iepriekš nesamaksātie tiesas izdevumi - valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Pirmās instances tiesa pamatoti piedzinusi tiesas izdevumus no atbildētājas. Apelācijas sūdzībā minētie apsvērumi nav pamats atšķirīga sprieduma taisīšanai jautājumā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

[11] Apelācijas sūdzībā minētie iebildumi, kas arī apsverami apelācijas instances tiesai (Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa), ir saistīti ar apsvērumu, ka atbildētāja nav vainojama prasītāja tiesību aizskārumā.

Tiesa atbildētājas iebildumus neatzīst par pamatu atšķirīga nolēmuma taisīšanai lietā jautājumā par tiesas izdevumu piedziņu no atbildētājas, jo likums tiesas izdevumu atlīdzināšanu nesaista ar personas, kura zaudējusi procesu, vainojamas rīcības konstatēšanu.

[12] Tiesa piekrīt apsvērumiem, ka tiesas izdevumu atlīdzināšanas jēga un mērķis ir izdevumu par tiesvedības procesu segšanas pienākuma uzlikšana tam, kurš ir vainojams šo izmaksu radīšanā, ka vadoties pēc šī atzinuma atbildētājam ir jācieš tiesas izdevumi, ja viņš devis iemeslu pamatotas prasības celšanai, jo personai, kas cietusi no tiesību aizskāruma, nav jācieš izdevumi, kas radušies šī tiesību aizskāruma novēršanas procesā. Līdz ar to Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas pirmajā teikumā ietvertā tiesību norma nebūtu piemērojama gadījumos, kad persona, kura ir atbildētājas procesuālajā statusā, nav aizskārusi prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devusi iemeslu prasītājam prasības celšanai.

Civilprocesa likuma komentāros norādīts, ka puse, kura zaudējusi procesā, atzīstama par tādu, kas nepamatoti izvairījusies no citas personas tiesību ievērošanas un izraisījusi nepieciešamību griezties tiesā (*Civilprocesa likuma komentāri, I daļa, sagatavojis autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā, TNA, 2011, 126.lpp.*).

Judikatūrā ir atzīts, ka ir atsevišķi izņēmuma gadījumi, kad persona, kura ir atbildētāja statusā, nav vainojama prasītāja tiesību aizskārumā, proti, kad persona var iegūt kādu mantisku labumu tikai prasības kārtībā un kad šī labuma iegūšana ir atkarīga vienīgi no paša prasītāja izvēles un rīcības, nevis no atbildētāja (*sk., piemēram, Latvijas Republikas Senāta 2018.gada 29.janvāra spriedums lietā SKC-48, 2020.gada 22.aprīļa spriedums lietā SKC-120*).

Arī tiesu praksē atzīts, ka tiesas izdevumus nepiedzen no formāla atbildētāja. /pers. B/, uz kuras zemes atrodas strīdus nekustamais īpašums, varētu būt formāla atbildētāja lietā, ja būvju īpašnieki savas tiesības uz tām nevarētu iegūt un nostiprināt citādā kārtā, bez tiesas sprieduma. Taču turpmāk minēto apsvērumu dēļ tiesa nevar atzīt /pers. B/ par formālu atbildētāju šajā lietā - tiesā izskatītajā īpašuma tiesību strīdā.

[13] Pirmkārt, no Tiesu informācijas sistēmas redzams, ka /pers. B/ 2015.gada 21.maijā, kas ir jau ilgi pirms /pers. A/

prasības celšanas 2019.gada 30.janvārī, Vidzemes apgabaltiesā bija cēlusi prasību par īpašuma tiesību atzīšanu viņai uz to pašu strīdus nekustamo īpašumu - garāžu Nr.19, /adrese/, prasību ceļot pret prasītāju šajā lietā – garāžas valdītāju un īpašnieku /pers. A/. Jāatzīmē, ka pirmās instances tiesa šo prasību arī apmierināja, bet apelācijas instancē minētajā lietā tiesvedība ir apturēta uz šīs lietas izskatīšanas laiku. Ņemot vērā, ka jau spēkā stājies tiesas spriedums, ar kuru atzītas tieši /pers. A/ īpašuma tiesības uz garāžu, nav nekāda pamata uzskatīt, ka /pers. B/ būtu ievērojusi prasītāja tiesības uz nekustamo īpašumu.

Otrkārt, arī šīs lietas izskatīšanas gaitā /pers. B/ aktīvi iebildusi prasības pamatotībai, to neatzīstot, sniedzot plašus paskaidrojumus un pierādījumus, kas, viņasprāt, apliecina prasības noraidīšanas pamatu (skatīt, piemēram, 1.sēj.106.-149.lpp.), lūdzot aicināt uz tiesas sēdi divdesmit četrus lieciniekus, kas atbildētājas ieskatā pierādītu prasības nepamatotību (pirmās instances tiesa turklāt atbrīvojusi atbildētāju no kancelejas nodevas par 20 liecinieku pieaicināšanu). Tiesa arī ņem vērā, ka ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu ievērojamais apmērs galvenokārt radies, nosūtot pavēstes atbildētājas aicinātajiem lieciniekiem. Arī apelācijas sūdzībā atbildētāja, lai gan pēc būtības pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējusi, tomēr norāda, ka tiesa uz nepamatotu pierādījumu pamata konstatē juridiskos faktus un atzīst īpašuma tiesības.

Minēto apsvērumu dēļ tiesa atbildētāju nevar atzīt par formālu lietas dalībnieci - formālu atbildētāju uz celto prasību. Tiesa neuzskata, ka Civilprocesa likuma 41.panta un 42.panta mērķa un jēgas izpratne būtu pamats atbildētājas atbrīvošanai no tiesas izdevumu samaksas.

Līdz ar to atbildētājai ir jāpilda visi Civilprocesa likumā paredzētie pienākumi prasības apmierināšanas gadījumā un ir jāsedz arī tiesas izdevumi prasītāja un valsts labā likumā noteiktā apmērā un kārtībā.

[14] Tiesa atzīst, ka apelācijas sūdzībā pieminētajā judikatūrā - 2007.gada 31.janvāra Administratīvās apgabaltiesas lēmumā lietā Nr.SKA-76/2007 norādītā atziņa, ka procesuālo normu ievērošana nav pašmērķis, nav pamats tiesas izdevumu nepiedzīšanai no atbildētājas šajā lietā. Minētā atziņa, uz kuru norādīts apelācijas sūdzībā, pausta saistībā ar Eiropas Padomes rekomendācijas Nr. R(81)7 „Par pasākumiem, kas veicina pieejamību tiesai" (*On measures facilitating access to justice.//The administration and you. Council of Europe Publishing, 1996, pp.375-395.*) 8. punktā norādīto, ka dalībvalstīm ir jāatsakās no tām procesuālajām darbībām, kam nav lietderīga mērķa.

Nav apšaubāms, ka procesuālo normu ievērošana nav pašmērķis arī saistībā ar formāla procesu zaudējuša atbildētāja pienākumu segt tiesas izdevumus prasītāja un valsts labā, taču tiesa jau norādījusi, ka atbildētāja izskatītajā lietā nav formāla atbildētāja.

[15] Tiesa arī ņem vērā, ka Latvijas tiesās, arī Vidzemes apgabaltiesā, izskatīts ievērojams skaits /pers. B/ strīdu ar garāžu /adrese/, īpašniekiem. Lietās ir spēkā stājušies spriedumi, kuros tiesa apsvērusi arī šajā lietā apspriežamo jautājumu par /pers. B/ pienākumu maksāt tiesas izdevumus neatkarīgi no viņas vainojamības un atzinusi, ka /pers. B/ nav formāla atbildētāja īpašuma strīdos, kā arī piedzinusi no viņas tiesas izdevumus pretējās puses un valsts labā (*skatīt, piemēram, Vidzemes apgabaltiesas 2019.gada 9.septembra spriedums lietā C05021712, 2020.gada 17.aprīļa spriedums lietā C05023712*).

[16] Tiesa jau norādīja, ka /pers.B/sākotnēji izteikusi lūgumu atbrīvot no valsts nodevas samaksas, ko tiesa arī daļēji apmierinājusi, pamatoti novērtējot atbildētājas mantas stāvokli un spēju samaksāt valsts nodevu, samazinot maksājamās valsts nodevas apmēru un nosakot to 11,44 EUR apmērā. Lūgums apelācijas sūdzībā nepiedzīt tiesas izdevumus, tai skaitā, arī valsts nodevu, nav saistīts ar tiesas nepareizu atbildētājas mantiskā stāvokļa novērtēšanu vai kādu apstākļu vērā neņemšanu.

Norāde apelācijas sūdzībā, ka kopš 2020.gada 29.jūnija atbildētāja ir pensionāre ar pensiju 330,78 EUR mēnesī, ka viņai nepieder dzīvojamā platība, tikai zemes gabals, ka ir jāmaksā īres maksa par dzīvokli un komunālie maksājumi, nav saistīts ar pirmās instances tiesas motīvu pareizību, novērtējot atbildētājas mantisko stāvokli un nosakot valsts nodevas apmēru. Šie argumenti saistīti ar apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu atbrīvot no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzību. Līdz ar to tiesa apelācijas instancē nelemj par pamatoti noteiktās valsts nodevas apmēra samazināšanu.

[17] Minētie apsvērumi ir pamats tiesas izdevumu - ar lietas izskatīšanu saistīto prasītāja iepriekš samaksāto tiesas izdevumu 3,20 EUR piedziņai no /pers. B/ par labu prasītājam, kā arī valsts nodevas 11,44 EUR un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 112,49 EUR piedziņai par labu valstij.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-192., 432., 434.panta, tiesa

N O S P R I E D A

piedzīt no /pers. B/ par labu /pers. A/ ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR.

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij valsts nodevu 11,44 EUR, samaksu veicot, norādīt saņēmēju: Valsts kase, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, konta Nr./konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22 un norādīt datus personas vai lietas identificēšanai;

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 112,49 EUR, samaksu veicot, norādīt saņēmēju: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, konta Nr./konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, un norādīt datus personas vai lietas identificēšanai.

Noteikt sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma.

Tiesnese	Z.Cera
Tiesnese	S.Bakmane
Tiesnesis	A.Bukavs